

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

OPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Beseda o svobodi.

(Ob odkritju spomenika kralju Petru I.
Osvoboditelju dne 1. avgusta v Kranju.)

Zgodovina je dala kralju Petru I. častni
naslov Osvoboditelja.

Za svobodo se je boril kralj Peter že
v svojih mladih letih, ko še ni menda
niti sanjal o kraljevski kroni. Takrat se
je boril za osvoboditev svojih ožjih srb-
skih rojakov v Bosni izpod avstro-ogr-
skega jarma. Ko pa je že zasedel kra-
jevski prestol »po milosti božji in po
volji naroda«, mu je bilo usojeno, da se
je boril tudi za osvobodjenje Hrvatov in
Slovencev. S krvavimi žrtvami je bilo
izvojevano tudi veliko osvobodjenje.

Na krvavih bojnih poljanah je priporil
kralj Peter Srbom, Hrvatom in Sloven-
cem zunanjo politično svobodo. Ni nam-
reč mogoča notranja svoboda pod tujim
pritiskom.

S politično osvoboditvijo Srbov, Hra-
tov in Slovencev je položil kralj Peter I.
trden temelj tudi razvoju notranje dr-
žavljanske svobode. Že ta čin utemeljuje
njegov častni naslov Osvoboditelj.

Kako globoko je umeval kralj Peter I.
pomen notranje državljanske svobode,
nam priča sledeči značilni dogodek:

Ko je prišel kmalu po svojem krona-
nju v šumadinsko vas, ga je nagovoril
kmetijski veljak s približno sledečimi be-
sedami: »Predober si z narodom, kralj!
Preveč mu daješ svobode, zakaj naš na-
rod ni tej svobodi dozoril in zato jo na-
pačno uporablja. Za narod je edina re-
šitev trda roka, ki ga bo vladala in sil-
la, da dela tako, kakor je prav za nje-
govo blagostanje.«

Todaj je odgovoril s prijateljskim na-
smehom naš veliki kralj Osvoboditelj:

»Motiš se, prijatelj! Svobode nima nik-
dar noben narod preveč. Nič zato, če je
tako ne razume, toda svoboda se da do-
umeti le v svobodi.«

In pri neki drugi priliki je dejal naš
svobodoljubni kralj: »Posebnost svobo-
de je, da ne pride nikdar nakrat, temveč
vedno le polahkoma. Toda zato je njena
zmaga nevdružna.«

Na te plemenite besede kralja Petra I.
naj bi se vedno in vedno spominjali oni,
ki naši zbegani javnosti le prepogosto
naglašajo, da ni za naš narod druge re-
šitve kot trda in močna roka, ki pa bi
pravilno vladala.

V duhu političnega hlapčevstva je naš
narod vzgajala Avstrija. Danes je stara
Avstrija izginila z evropskega zemljevi-
da. Naj bi izginile njene metode tudi iz
naših src in se umaknile velikemu na-
uku o svobodi! Ne tisti svobodi, ki ji
pravimo razbrzdano ali anarhijo, am-
pak oni plemeniti svobodi, ki sveti naj-
lepše v svitu vzdržnosti in samozataje-
vanja.

V nedeljo se bo zbrala v mišni pre-
stolici naše divne Gorenjske tisočglava
množica Slovencev, da prisostvuje od-
kritju spomenika kralju Petru I. Osvobo-
ditelju. Naj se zaveda ta množica, da ve-
lja spomenik v prvi vrsti velikemu Osvobo-
ditelju! Kraljem in cesarjem je bilo
postavljenih že mnogo spomenikov, a mi-
nili so in izginili brez sledu, velika ne-
hvaležnost pa bi bila od naše strani, če
bi zamrl v naših srcih plemenit spomin
na onega, ki je udaril temelj naši svo-
bodi.

TROCKI V NEVARNOSTI.

Paris, 31. julija. Iz Moskve se javlja,
da namerava politični urad sovjetskih
komisarjev aretirati Trockega, ki je na-
meraval z regimentom svojih čet zasesti
Kremel.

Proti terorju v južni Srbiji.

OPOZICIJA GROZI Z ODHODOM IZ PARLAMENTA. — MEMORANDUM NA
KRALJA. — PROGLAS NA NAROD.

Beograd, 31. julija. Opozicija se je vče-
raj bavila s terorjem, ki se izvaja ne sa-
mo v Južni Srbiji, ampak tudi v mejah
Stare Srbije. Opozicija je sklenila, da za-
pusti narodno skupščino, ako Boža
Maksimović ne bo izvajal konsekvenc
za teror, ki se vrši pred občinskimi vo-
litvami.

Pripravlja se memorandum, ki bo iz-
ročen kralju in ki ga bo posebna depu-
tacija ponesla na Bled. Istotako se pri-

pravlja proglas na narod, v katerem bo
objavljeno, zakaj je opozicija prisiljena
zapustiti narodno skupščino. V predstavi-
ništvu demokratskega kluba je bila tudi
konferenca, na kateri so bila prečitana
najnovejša poročila o terorju oblastev
nad demokratskimi pristaši. Sklenilo se
je, da Ljuba Davidović zaprosi za avdi-
jenco pri kralju in da mu razloži celo-
kupno situacijo.

Iz seje ministrskega sveta.

NOTA BOLGARIJI ODPOSLANA. — NOVE ZNAMKE. — KATEDRALA NA
DUVANJSKEM POLJU. — ZA POPLAVLJENCE.

Beograd, 31. julija. Sinoči ob 8. in pol
je bila zaključena seja ministrskega sve-
ta. S seje odhajajoči ministri so izjavljali,
da se je razpravljalo o delu ekonomsko-
finančnega komiteta, ki nadaljuje svoje
delo danes ob 10. dopoldne.

Novinarji so vprašali dr. Ninčiča, ali je
resnična vest beograjske »Politike«, da
je zaradi dogodkov pri Krivi Palanki iz-
ročena nota. Dr. Ninčič je odgovoril, da
je nota že odposlana.

Minister pošte in telegrafa dr. Šuperi-
na je nato izjavil, da se je v vladi raz-
pravljalo o novih poštinih znamkah za na-
šo državo. Naša država bo imela dve emi-

siji poštinih znak, eno kakor dosedaj, dru-
ga bo posebna izdaja za tisočletnico hr-
vatskega kraljestva. Ta emisija bo izda-
na v korist bazilike, ki se bo zgradila na
Duvanjskem polju in bo njena naklada
znašala tri milijone komadov. Da se do-
be v korist poplavljenecv izredni dohod-
ki, je poštini minister predlagal, da se za
tri mesece pri vsaki znamki plača 50 od-
stotkov več v korist poplavljenim krajem.
O tem bo definitivno sklepal ministrski
svet. Razentega je dr. Šuperina predla-
gal, da se pristojbine za pakete znižajo.
Vsa ta vprašanja pridejo še enkrat pred
ministrski svet na razpravo.

Boj za občino Beograd.

Beograd, 31. julija. Zborovanja radika-
lov za občinske volitve se vrše drugo za
drugim. Tako je na čuburskem radikal-
nem zborovanju govoril kandidat službe-
ne liste Karajovanović in nekoliko ugled-
nih radikalov.

Predsednik zborovanja je dal najprej
besedo kandidatu Šemaju Demaju, ki je
sporočil Pašičeva navdila, da se vsi drže
organizacije in da vpoštevajo kandidatno
listo, ki jo je postavil krajevni odbor, ker
druge liste ne more biti. Za njim je go-
voril Karajovanović, ki je razlagal svojo
bedno občinsko politiko, kakor jo name-
rava izvajati. Govoril je še sedanji upra-
vitelj službe podpredsednika Jesa Protić
o finančni politiki. Za njim je govoril
Živančević, urednik »Samouprave«.

Z zborovanja je bil odposlan pozdrav
Pašiću, nakar so se zborovalci v popol-
nem redu razšli.

Beograd, 31. julija. Demokrasko mo-
ravsko okrožje je določilo za jutri in po-
jutrišnjem nekoliko zborovanj in konfe-
renč za postavitev kandidatov za občins-
ke volitve. Teh zborovanj se bosta ude-
ležila narodni poslanec Dragutin Pečić
in beograjski advokat Jeksamović.

Beograd, 31. julija. Sodišče občine Beo-

PASIĆ NAJ POMAGA.

Beograd, 31. julija. V političnem živ-
ljenju je bilo včeraj precejšnje zatišje.
Marko Trifković je dolgo konferiral s
predsednikom vlade Uzunovićem in se
je sklenilo, da se skupščina ne skliče, ka-
kor je to zahtevala opozicija. Razpravlja-
lo se je tudi o zadnjih govorih Stjepana
Radića, pa ni bil storjen nikak sklep.

Danes potuje v posebni misiji v Kar-
love Vari Svetolik Savić. Doznava se, da
je Uzunović zaprosil novih instrukcij
od Pašića v važnih vprašanjih. Uzunović
trdi, da obstoji v vladi harmonija.

Plenarna seja glavnega odbora radi-
kalne stranke bo 2. avgusta v Beogradu
zaradi sklepanja o zelo važnih vpraša-
njih, a zlasti zaradi definitivne odločitve
v vprašanju volitev v beograjski občini.

AKCIJA PROTI BOLGARIJI.

Beograd, 31. julija. Naš poslanik v So-
tiji Rakić je izročil bolgarski vladi pro-
testno noto zaradi vpada komitov na na-
še ozemlje. O tem je Rakić obvestil mi-
nistra dr. Ninčiča.

Včeraj so bili storjeni koraki za skup-
no akcijo Male antante in Grške v tem
vprašanju. Predvidene so represalije za
pobijanje tega zla. Albanska vlada pri-
pravlja, da prične borbo proti tolpam in
da s svoje strani stori vse, da preneha
komitska akcija. O tem vprašanju je raz-
pravljala vlada na seji. Vojni minister je
podal poročilo o svojem potovanju v
Skoplje in o odredbah, ki jih misli ukre-
niti zaradi zavarovanja našega ozemlja
in naše meje ter zaradi razmer v južnih
krajih.

Avdijence na Bledu.

Bled, 31. julija. Včeraj ob 10. in pol do-
poldne sta bila sprejeta v avdijenco pri
kralju minister dr. Šibenik in Pavle Ra-
dić. Avdijenca je trajala pol ure. Ob 2.
in pol popoldne sta oba odpotovala z
z Bleda.

Včeraj je bil sprejet v avdijenco tudi
minister notranjih del Boža Maksimović.
Avdijenca je trajala od 2. do 3. popoldne.
Po avdijenci je bil Maksimović prav ve-
sel in se je z avtomobilom odpeljal v Za-
greb. Boža Maksimović je poročal o no-
tranji politični situaciji. Tudi kralj je bil
po tej avdijenci prav dobro razpoložen.

Beograd, 31. julija. Danes odpotuje na
Bled minister financ dr. Perić. Poročal
bo kralju o vprašanjih pomoči poplav-
ljencem in o znižanju uradniških dra-
ginjskih doklad in o odstranitvi ekonom-
ske krize. Dr. Perić, ki uživa največje
zaupanje drugega ustavnega faktorja, bo
poročal tudi o politični situaciji in o od-
nošajih med obema vladnima stran-
kama.

DAVIDOVIĆ NE GRE V VLADO.

Beograd, 31. julija. Demokrati nastopa-
jo v Južni Srbiji skupno z džemijetom in
bodo za občinske volitve postavili skup-
no listo. To akcijo podpirajo Nastas Pe-
trović in Ljuba Jovanović.

Ljuba Davidović se dosedaj še ni raz-
govarjal z radikali zaradi razširjenja ko-
alicije, še manj pa z radičevci, zlasti ne
s Stjepanom Radićem, ki vobče ne želi
iti v tako kombinacijo. Ako kdo vodi
to akcijo z demokratske strani, je rekel
Davidović, jo vodi na svoj račun in bo
moral izvajati konsekvence. Mi nočemo
imeti z vlado, ki jemlje svobodo držav-
ljanom, nikalnih razgovorov.

Dočim demokrati trde, da so radikalna
nasilja dosegla vrhunec, pravijo pa služ-
bena poročila, da je vse to pretirano.
Državni podsekretar Božo Milanović je
poslal pismo predsedniku vlade Uzunoviću,
v katerem trdi, da so vesti o terorju
netočne. Ko se povrne, bo podal defini-
tivne predloge o vprašanju likvidacije
makedonskih organizacij, ki jih prav do-
bro pozna, ker je 20 let služil v južnih
krajih.

NEZAUPLJIVA OPOZICIJA.

Beograd, 31. julija. Včeraj se je sestel
komitet za sanacijo naših razmer in pre-
tresal vprašanje cenenege kredita. Ko-
mitet je zboroval tudi zvečer do 9., a ni-
so bili sprejeti nobeni konkretni pred-
logi, temveč so se ugotovila načela, kako
naj se rešujejo poedina vprašanja.

Na rezultate tega dela se gleda z in-
teresom tudi s strani opozicije, ki ne ve-
ruje v resne namene vlade, češ, da je to
samo taktična poteza Uzunovićeve vlade,
da dobi parolo proti opoziciji, z druge
strani pa trdi opozicija, da Uzunović na
ta način skuša uvrstiti svojo vlado.

NEJASEN POLOŽAJ.

Beograd, 31. julija. Pašičevci ne vedo,
kaj je svrha čestim posetom Bože Maksi-
movića na Bledu in tudi v splošnem ni-
majo pojma o njegovih načrtih. Oni se
posebno boje razširjenja koalicije in pa
tega, da bi bil izbran za načelnika te
koalicije Voja Marinković, kakor se to
govori v političnih krogih. Zato so pašič-
evci včeraj zahtevali, da se politična si-
tuacija prenese v parlament in da se
važna politična vprašanja ne rešujejo po
kavarnah in v nekaterih zakotnih kra-
jih, kakor je to postalo navada v zadnjem
času.

1 Marks in electrification (2-4)

ljenja. Muslimani in kristjani so tekmovali med seboj v afirmaciji pravice arabskega ljudstva. Na tisoče jih je vzdihovalo radi tega po ječah, in med svetovno vojno jih je bilo na stotine obsojenih na smrt. Niso trpeli zaman. Njihov narod je bil osvobojen. S tem pa so se pojavile prve težkoče. Svobodno Sirijo je bilo treba upravljati, toda upravnikov ni bilo. Da ni pregled general Gouraud kralja Fejsala, bi bilo vzel upravo v najkrajšem času v roke nezadovoljno ljudstvo, ker njegova vlada ni bila v stanju, da bi bila vodila državo. Prišli so francoski upravitelji. Domači voditelji jih smatralo za vsiljivce, kljub temu pa morajo priznati, da bi Sirija brez teh tujih vsiljivcev pač težko eksistirala. Nespretnost in nerodnost domačih uradnikov je opora francoskim uradnikom, na drugi strani pa otežkoča delovanje nacionalne propagande.

K temu pride še lokalni patriotizem in religiozna nacionalnost. Lokalni patriotizem pospešuje umetno razkosavanje Sirije, religiozna nacionalnost pa ovira razvoj nacionalne misli v evropskem smislu. Vsled tega imajo voditelji sirijskega naroda težko stališče, tako pristaši stranke, ki je za enotno Sirijo, kakor oni sirijske ljudske stranke. Kljub njihovem naporu delu in pomankanju, ki ga trpe, se množijo pojavi lokalnega sovraštva ne samo med mohamedanci, temveč tudi med kristijani in razkol med mohamedanci in kristijani je od dne do dne bolj jasen.

Samo pravična, močna in svojega cilja se zavedajoča uprava zamore rešiti Sirijo iz današnje razburjenosti ter jo voditi v boljše bodočnost.

Politične vesti.

Kačaki. Stari ljubljanski gospodje, ki se kar ne morejo pridužiti na čisto srbsčino, pravijo tem ljudem »čakovci«. Kaj so kačaki ali »čakovci«, je splošno znano. To so navadno roparji, ki vzmirajo uboge srbske kmetice tam doli po Macedoniji. Na kačake ima te tam doli po Macedoniji. Na kačake ima orožništvo jako ostro oko in jih zasleduje noč in dan. V času volitev pa se kačaki-čakovci na mah spremene v državotvorne elemente, ki pomagajo »nevedec« in »nehote« vladni stranki pobijati nasprotnike. Če kje ubijejo kakšnega opozicijskega poslanca, poroča »srežki« ali »okružniki« v Beograd, da so tega in tega ubili kačaki in stvar je v redu.

Proti politiki konjunkturistov. Ob proslavi 70 letnice smrti velikega češkega politika Havlička je Masaryk napisal sledeče besede: »Kdor zna v politiki opazovati in sedanjost razumeti kot posledico preteklosti in kdor se čuti za svoja dejanja odgovornega, ta si ustvari določen in jasen program in po tem se ravna. Tak človek ne bo zagrižen po reakcionar, pa tudi ne zagrižen radikal. Tak človek ne bo iskal takozvane zlate srednje poti, ampak pojde svojo pot naprej. Havliček je bil velik sovražnik »politike od minute do minute«, te strašne konjunkturalne politike, ki je posledica bojazni in nevednosti. Tak politika je bič za vsako politiko in bič za demokracijo.« — Kakor znano, v Sloveniji nimamo konjunkturistov.

Sprava med češkoslovaško republiko in Vatikanom. Češkoslovaška ministar za zunanje zadeve dr. Beneš je te dni obiskal na njegovem letovišču bivši italijanski ministri predsednik Tittoni. Ta obisk spravlja v zvezo s poskusi, da se poravnava spor med češko vlado in Vatikanom, ki je nastal zaradi svečanosti na čast Janu Husu.

Občutljivi Italijani. Italijanska križarka »Pisa Feruccio« je nedavno pristala v francoski pomorski trdnjavi Brest. Častniki so izjavili, da bi radi službeno obiskali župana. Župan ki je socialist in velik nasprotnik Mussolinijevih oficirjev ne sprejme. Italijani so užaljeni odšli.

Delavska delegacija v Rusijo. V Rusijo se je te dni napotila delegacija 70 delavcev iz Nemčije. Procentualno so v delegaciji zastopani večinoma socialni demokrati ter nekaj komunistov in krščanskih socialistov. V vodstvu so trije socialni demokrati, 1 komunist in 1 krščanski socialist. Delegacija ima namen na licu mesta dognati, ali se je položaj delavstva v Rusiji vsled oktobrske revolucije izboljšal in če se je rusko gospodarstvo razvilo v smislu socializma.

Proces proti alžaskim avtonomistom. V Kolmarju se je začel proces proti nekaterim alžaskim voditeljem avtonomistov v Alžaciji. Obtoženi so profesor Rosse, francoska poslanca Müller in Bilger in bivši poslanec Brogly. Obtoženci priznavajo, da so avtonomisti, naglašajo pa, da se ne smatrajo krivim, ker se niso pregrešili proti državi. Če so rabili v svojem oklicu na narod izraz »narodne manjšine«, to ni nobena protizakonitost.

Napetost v Rusiji. Varaždinski listi poročajo senzacionalne novice iz Moskve. Po teh poročilih je Zinovjev v svojem stanovanju interniran in dobro zastražen. Svoje vplivno mesto je izgubil baže tudi Kamenov. Splošno vlada prepričanje, da bo ruska vlada svoje zveze z organizacijo tretje internacionale prekiniti. — Te vesti beležimo kot kronisti.

Machiavelli

(Od državnega sekretarja do pošasti.)

Značilen historični pojav je, da je med tradicionalne simbole človeške okrutnosti uvrščen tudi Nicolo Machiavelli. Razumemo, če si je kdo postavil v pobožni dobi Petra Aretina, ali v klasični dobi Nerona, ali v proticerkveni dobi Torquemada ali Borjice kot svoj protitečaj ali ravno Machiavelli se zdi zato absolutno neprimeren. Machiavelli je bil v mediciji Firenzi literat in sekretario, visok državni uradnik, toda brez najvišje odgovornosti, spoštovan mešan, o čegar patriotizmu niso dvomili niti Medicejci, ki mu niso drugače vedno zaupali. Slavo zvestega patriota si je ohranil in še v letu 1727 mu je njegovo domače mesto postavilo spomenik z napisom: »Velikemu imenu, ki ni prejelo nikake hvaležnosti.« Ko je umrl, so bili njegovi spisi natisnjeni s specijalnim dovoljenjem kurije. Ti spisi so se zelo razširili ter so dosegli priznanje, a njihove jim ni mogel kaj oporekati.

Nato je naenkrat prišel preokret. Kako se je začel je težko določiti. Še Richelien je zelo spoštoval pisatelja Machiavellija »l'écrit-vain solide et véritable, (resnega in verodostojnega pisatelja), toda že on je pooblašil enega svojih ljudi, naj napiše apološko Machiavellija. Za časa Mazarina se je reklo: »Tout le monde blâme cet auteur et tout le monde le suit et le pratique et principale-ment ceux qui le blâment.« (Vsi sramote tega pisatelja in vsi ga posnemajo in izvajajo njegova načela in to v glavnem ti, ki ga sramote.) Celo pobožni Pascal pritrjuje Machiavellijevim naukom o »raison d'état«. Nato pride Friderik Veliki s svojim »Antimachiavelli« in potem se ni več ustavilo. Od generacije do generacije postaja ime Machiavellija okrutneje, dokler ne postane v pravičnega machiavellizma in to on, ki je sovražil vsak sistem, vsak sistem.

Kaj je machiavellizem v resnici, ne moremo povedati. Javnost si predstavlja, pod tem nedoločno zvezo med izdajo, nezvestobo in vražjimi diplomatskimi zvijačami, tako približno rabi ta pojem tudi časopisje, kadar hoče neprijateljnemu ministru sovražne države reči kaj posebno neprijaznega.

Zakaj se je iztekel ta proces tako katastrofalno za Machiavellija je deloma umljivo, deloma neumljivo.

Neumljivo je, ako se ga hoče pojmovati še le sedaj, ko je prepozno, iz njegove dobe in njenih nazorov, mesto iz posameznih, iz enotnih iztrganih stavkov enega samega kratkega spisa. Umljivo je, če se pomisli na sprememljeno stanje in pojmovanje poznejših dob. Čimbolj so se morali vladajoči ozirati na pot časi se svoje moči zavedajoče ljudstvo, na njegovo razpoloženje in želje, čimbolj je svet postajal demokratičnejši, tembolj se je širilo gospodarstvo Kanta. Sedaj morajo ministri, medtem ko se posvetujejo in sklepajo za tapeziranimi dvojnimi vrati, obenem formirati tudi lepe in moralne govorance, da vzbude za svoje besede razumevanje pri zunanjem ljudstvu, ki še nikoli ni spoznalo, da se težava tolmačena morala nikdar ne more imeti absolutne vrednosti in da se in-

dividualna, kakor je, nikdar ne more prilagoditi vodstvu nadindividualne države.

V razmerju, kakor postajajo vladajoči bolj hinavski in s čednostjo obdani in rišejo razne morale in kulture na svoje zastave, v tem razmerju naravno postaja Machiavelli vedno bolj monsturn. Brezpogojno se morajo vlade otesati moža, ki je bil popolnoma »a dangerous man«, kakor imenujejo Angleži ljudi, ki govorijo to, česar se ne sme in ne more govoriti. Čeprav se dela vedno to, kar je učil Machiavelli, ker pa se vendar ne sme tega priznati, zato se ga mora z vedno bolj slovesnim anathema odklanjati, tako, da Machiavelli končno postane proklet kot pošast, njegovo ime pa psovka.

Machiavellijevo temeljno pravilo je bilo: »Politika se mora vedno ozirati v prvi na to, kakšna sta svet in človeštvo v resnici in ne na to, kakšna bi morala biti.

To je narma, nekaj izjem moremo postaviti ob stran.« To zveni sicer preprosto in nenevarno, a je vendar postalo za Machiavellija vzrok vse njegove posmrtni usode. Kajti iz tega aksioma sledi, na primer, nesrečnemu Machiavelliju tisočkrat očitani nauk, da mora biti državnik obenem lev in lisica, ker lev se ne zna braniti zanj, lisica pa ne volkov, s čemur je združeno tudi pravilo, da ni dolžnost enega izpolnjevati vsako podpisano pogodbo, ker tega tudi drugi ne delajo. Dalje tudi je združeno navodilo, da se mora sovražnika, s katerim se je nemogoče trajno pomiriti, z vsemi njegovimi privrženci uničiti, kajti drugače nista niti knez ne država varna. Sovražstvo in strah sta gospodujoci strasti v politiki. Dalje se pripisuje Machiavelliju, od katerega izvira takozvani »raison d'état«, da smatra za najvišjo državno potrebo, odstraniti vse ozire na postavo, vero in moralno. Ta nauk se zdi vsakemu praktičnemu politiku nekaj tako samo ob sebi umnevnega, da se pride pri obsodbi tega nauka v gotovo zadrego.

Principijelno velja kot sramoten, medtem pa se ga ne more pustiti radi njegove nedvomne praktične vrednosti in zato se ga pridržuje, sicer le obotavljajoče in s predpogojem, da se ga sme izjemoma rabiti le v največji sili in nujnosti. Sramota pa, da je bila izrečena v svet tako sumljiva zadeva, ostane na Machiavelliju.

S tem je že povedano, kaj je moglo ustvariti Machiavelliju glas moralne pošasti. V ostalem ne vzbude danes njegovi spisi ne »sovražstva« in ne »strahu«. Njegov slog je gladek in odkrit, ne ovinkarski, komaj malce ironičen, nobene mefistofelske zlobe ni med vrstami. Formulacija njegovih političnih pravil je jasna in precizna. On je kristalizacijska točka novih idej o državi, ki so bile v ozračju renesanse. Tu ni več govora o srednjeveškem idealu božjega kraljestva in krščanske svetovne monarhije. Machiavelli sovražni papeštvo in cesarstvo in vse žive ostanke fevdalizma, posebno pa viteze in menihe, ki jih imenuje »oziosi«. Machiavelli je prvi italijanski protestant v čisto političnem smislu in zato je njegova država — moderna država, popolnoma svetovna insti-

tucija, ki se vodi s popolnoma posvečenimi sredstvi. Državna politika je zato posvečena umetnosti, ki ne sme biti pomešana z religijo in moralno, a tudi ne s strastjo, razpoloženjem in čustvi. Machiavelli je »ingegnero pratico«; on ne prede teorij. Njegovi spisi so sporeden komentar k časovni zgodovini, vse njegove teze imajo barvo altnega doživljanja in osebnih skušenj. Po prepričanju republikanec in demokrat, kar se je že takrat tako imenovalo, je popolnoma in vedno oportunist, ne mož s kakim sistemom, nego mož s ciljem. Namen posvečuje sredstvo, to je rekel s svojo dobo tudi Machiavelli, toda namen zahteva tudi vse žrtve, da celo žrtve prepričanja, prirojenega nagnjenja in okrožja. Čeprav republikanec, piše »Vladarja« in pozivlja Lorenca Medici, naj se postavi kot knez na čelo italijanskega naroda, čeprav je postal militarist. Postal bi tudi klerikalec, če bi bila Aleksander VI. ali Julij II. moža, ki bi izvedla veliko delo ujedinjenja Italije. Kajti to je bil njegov veliki cilj. Prva dežela sveta je bila Italija, dokler je ni l. 1494 Francoz Karel VIII. prehitel in ko je skoro brez boja obnemogla ter bila zavojevana, in ko je postala brez moči za dolgo dobo, plen in bojno polje tujcem. Machiavelli je bil med redkimi, mogoče edini, ki je jasno spoznal, odkod nesreča: prva dežela sveta je bila politično in vojaško slabo organizirana. Politično združjenje vse Italije in narodna armada, to sta bila zanj zdravili, ker je on imel to misel, zato so mu postavljali v Italiji spomenike tedaj, ko je njegov ugled v Evropi zelo padel.

Če bi se Machiavelli vrnil danes na svet, bi brez dvoma drugače mislil in pisal, kakor v svojem času, če bi sploh pisal, kajti upošteva naj se tudi, da knjige, kot so njegove, so bile tedaj za redke učenjake in za duševno elito, ki so sploh brali takrat knjige. Takih knjig danes ni več. Takrat so bile države v Italiji majhne in nekateri so natančno videli, kako je bila vladana, ker so bili vladajočim blizu. Kot vedno, tako bi trdil Machiavelli tudi danes, da se mora v politiki računati s prilikami časa in človeške narave — in odklonil bi vse sanjaje, utopiste vse računarje in iracionalnih in imaginarnih števil. Predonimi pa, ki preobračajo družabno strukturo, ali pred onimi drugimi, ki smatrajo državo le kot gospodarsko telo in hočejo vse politične probleme tolmačiti kot gospodarske, pred temi bi se s istim skeptičnim smehljajem obrnil kakor »pred mnogimi, ki so si izmislili v našem času republikance in vladarstva, ki jih še nihče ni v resnici videl ali spoznal.« Machiavelli je bil politik in samo to. Njemu je bila država edino in vse in je zahteval, da se da prednost potrebam države v suvereni brezpogojnosti pred vsem ostalim. Nedvomno bi še danes učil, da morajo prav posebno tudi socialne, gospodarske in kulturne težnje, ki so bile še pod obzorjem njegove dobe, biti političnim potrebam zapostavljene; to je tudi edina monstroznost, ki jo morejo res očitati resničnemu Machiavelliju — njegovi današnji nasporniki.

Iz zasedenega ozemlja.

Otroški vrtec društva »Italia Redentae« v Klani v Istri. Znana raznarodovalno društvo (Italia Redentae) »Rešena Italija«, kateri predseduje sama vojvodinja d' Aosta, je otvorilo v nedeljo 25. t. m. otroški vrtec v Klanu v reški pokrajini. Slavnost je bila združena z razglasitvijo Klane za obcino. Prisotni so bili reški prefekt Komendant Vivario, Grande ufficiale dr. Aldo Mayer, kot zastopnik vojvodinje d' Aosta, zastopniki sosednjih občin, milicariji, med njimi žal tudi domači, šolska mladina in drugi »gostje«. Dr. Mayer je v svojem govoru pojasnil na kratko delo »vera, ljubezni in bratstva«, ki ga izvršuje »Italia Redentae« v obmejnih krajih. Oglasil se je k besedi tudi Rečan Host-Venturi. Po slavnosti je bila prosta zabava. Najprej je pogostil udeležence v svoji lovski vili princ Schönburg - Waldenburg, ki je kakor znano, pred kratkim odstopil v posest Snežnika snežniškemu princu »Principe del Nevoso« Gabrijelu d' Annunziju. Nato so bili vsi gostje občinskega komisarja dr. Benussija.

Še nekaj o zdravstveni koloniji. Ponovno smo že pisali o teh kolonijah, ki pod krinko človekoljubnosti zasledujejo zgolj raznarodovalne namene. Italijanski listi pa so celo tako daleč spozbajali, da zasramujejo uboge slovenske otroke, ki so se dali zvabiti v njih mreže. Tako jih imenuje »Piccolo della Sera« v članku, kjer opisuje življenje v ferjalni koloniji v bivši trdnjavi Stoja pri Pulj, naravnost divjake in čudi se, kako tuje-rodni otroci v nekaj dneh skupnega življenja in igranja z mestnimi otroci izgubijo kakor po čudežu svojo divjaško prevlado in da postanejo živi in korajžni kakor mali pariški »gamins«.

Preganjanje društev. Ni še mesec dni od tega, odkar je oblast razpustila klub Esperantistov v Sv. Križu pri Trstu. Pred tednom dni so imeli člani izobraževalnega društva iz istega kraja stitnosti s karabinerji in milicariji, ki so se podali na izlet v Tomaj, kjer so zapeli nekaj nagrobne na grobu mladega slovenskega pesnika Srečka Kosoveca. Ta dan je zadelo kruta usoda drugi dve društvi v Sv. Križu. V pondeljek je povabil karabinerski brigadir k sebi predsednika pred kratkim ustanovljenega mladinskega društva »Kovčič« in mu je pokazal dekret tržaškega prefekta, s katerim se razpušča društvo, ki je tako imelo zelo kratko življenje, niti celih osem dni. Kot vzrok se navaja protidržavni in prevratni duh društva brez navedbe konkretnih podatkov in dejstev, da obstoji v kraju že mladinsko društvo pod okriljem »Lega Nazionale«. Pismenega dekreta ali prepisa istega brigadir ni hotel izročiti.

Velik je tudi pritisk na društva, da se vpišejo v fašistovske vrste in sicer spočetka v sindikate, pozneje seveda tudi v stranko. Tako so, kakor znano, privabili v svoj krog Velikorepenjsko in Vrhoveljsko godbo, ki pridno nastopata pri vseh fašistovskih procesijah na Krasu in po tržaškem tlaku v veliko

zabavo zavednih Krašovcev in tržaških Italijancev, ki se javno smejejo najnovejšim jančarjem. Enako so hoteli doseči s kmetskimi izobraževalnim društvom V Storijskih. Ker se jim to ni posrečilo, so napadli s silo nekatero članstvo in so prepričali vsako nadaljnjo društveno delovanje. V Dolenji vasi so na enak način vstavili vaje in nastope tamburaškega društva. V Sežani je povabil podprefekt Avian in tenente milice Grazio-li mlade vaške fantje k sebi in jim izjavil, da privoli v ustanovitev društva, ako ne bodo imeli nobenih stikov z Zvezo mladinskih društev in s Sportnim Udruženjem v Trstu in ako bodo gojili v okrilju društva tudi vojaške vaje. Nekateri mladeniči so se žal vda-li obljubam, ki so jim obetale nebena na zemlji. Gotovo se bode v najkrajšem času kesali svojega koraka ko bodo spoznali pravi vzrok nepričakovane ljubeznivosti.

Tudi staro godbeno društvo pri Sv. Križu pri Trstu so skušali pritegniti v fašistovski sindikat. Člani tega društva pa so ostali zvesti svojim načelom in so se rajši odločili za razpust društva.

Večjo srečo pa je imelo godbeno društvo v Nabrežini, ki je prejele kar dvoje vabil, eno v fašistovski sindikat, drugo pa od tamošnjega podeštata, naj postane godba občinska. Izmed dveh so si seveda izbrali manjše zlo in so postali občinska godba. Stalni predsednik bo odslej vsakokratni podeštati, ki ga imenuje osrednja vlada.

Preganjanje učiteljev. Šolska vodstva so zopet prejela poziv, da morajo vsi slovenski učitelji ponovno položiti izpit iz italijanskega jezika, in sicer tokrat pismeno in ustno v prvi polovici meseca avgusta.

Italijanske knjige za Dalmacijo. V soboto 24. t. m. ob 17. uri so naložili na parnik »Taranto« v Trstu 30 zabojev italijanskih knjig, ki tvorijo prvi kontingent, ki jih pošilja univerzitetna fašistovska skupina italijanskim knjižnicam v Dalmacijo. Knjige spremlja skupina italijanskih visokošolcev in drugih prijateljev akcije.

Iz Koprive na Krasu. V nedeljo 25. t. m. so slavili v Koprivi na Krasu opasilo. Ker je vsaka poštna prireditev v tržaški pokrajini zabranjena, so si domači fantje izposlovali vsaj dovoljenje za ples, ki se navadno ne odreka, temveč celo vsiljuje. Ko je bil ples že v polnem razmahu se prikazala pred plesiščem narodna odpadnica bivša župana občine Tomaj Gerbec, ki je sedaj podeštati in Vran, ki čaka na slično čast, v spremstvu večje črede milicarjev. Pripeljali so se na kamionu, natrpani kakor sardele, brzokone naravnost iz Trsta, kjer se je ta dan vršila ena tistih nepreglednih fašistovskih procesij in na katere gonijo s silo vse ljudi iz Krasa, ki so se dali zapeljati in so se zapisali v sindikate ali celo v milico. Ko je stal Gerbec sredi zbranega ljudstva, je dal godbi, ki je doma iz Vrhovelj in je dopoldne svirala pri fašistovski slavnosti v Trstu, znamenje in začela je takoj fašistovsko himno »Giovinezza«. Slavnost cerce pa je v prisni italijanski, kakor je zna pač govoriti on sam, zaukazal prisotnim, naj se odkrijejo. Kdaj se bo tudi Krašovcem rodil Tell ki se ne bo hotel klanjati Gesslerjevemu klobuku?

Tržaško glasilo »Popolo di Trieste« pa je kakor za ironijo objavilo ravno v svoji sobotni številki poetično spisan članek, kjer slavi Tellov nastop in rešitev podjarmljenih Svicarjev izpod Gesslerjevega jarma.

»Popolo di Roma« pa zna v članku nekega Nicolo Cupolo lepo pripovedovati, kako so ga na poti iz Trsta v Opatijo pred našo Učko pozdravljali hrvatski kmetje po rimljansko, in sicer v gručah in posamezniki. Storili da so samovoljno in pisu se je zdelo celo, da delajo to tako izborno, kakor bi jim bil pozdrav prirojen. Ali se ni morda Cupolo zmotil, morda je videl roke hrvatskega seljaka, ki so se s stisnjeno pestjo vzdignile proti njemu, sovražnemu tujcu, ki jim je vzel svobodo in jih skuša oropati celo jezika.

Sokolstvo.

BRATJE!

V nedeljo 1. avgusta se vrši v Kranju slavnostno odkritje spomenika Nj. Vel. kralja Petra I. Velike Osvoboditelja.

Pozivljamo Vas, da se tega pomembnega slavlja vdeležite v čim večjem številu v kroju; odpeljemo se z vlakom ob 6.37 iz glavnega kolodvora, povratek iz Kranja ob 12.30. Vsak udeleženec naj kupi na postaji enosmerno vozovnico žigosano na obratni strani z vlažnim postajnim žigom; ta vozovnica bo veljavna tudi za povratek.

Popoldne istega dne, pa nas veže še druga dolžnost, vdeležba na izletu našega okrožja v St. Vidu.

Bratje! Z mnogoštevilno vdeležbo dokažimo, da vemo ceniti požrtvovalnost in vztrajnost St. Viškega Sokola.

Zbirališče članstva, tudi onega, ki se vrne iz Kranja, ob pol 14. uri pred Narodnim domom, odhod točno ob 14. uri z ostalimi sokolskimi društvimi v St. Vid.

Zdravo!

Odbor Ljubljanskega Sokola.

Sokol Ljubljana II. poziva svoje članstvo, da se v nedeljo, dne 1. avgusta polnoštevilno — po možnosti v krojih — udeležijo okrožnega zleta v St. Vidu. Skupen odhod vseh ljubljanskih društev izpred Narodnega doma ob 2. uri popoldne. Oni, ki nameravajo prisostvovati slavnostnemu odkritju spomenika Kralja Petra Osvoboditelja v Kranju, naj se odpeljejo v St. Vid s posebnim vlakom, ki odhaja iz Kranja ob 12. uri 30 min. — V nedeljo, dne 8. avgusta pa pridemo društveni izlet na Limbarsko goro. Odhod iz glavnega kolodvora ob 5. uri 26. min. do Kranja, povratek iz Domžal z zadnjim Kamničanom. Udeležba na tem izletu je za vse članstvo obvezna, vabljeni pa so tudi drugi Sokoli. — Zdravo.

Dnevne vesti.

URADNIKI IN TOBAKIRE.

Jaz sicer — hvala Bogu! — nisem uradnik, ampak mnogo ni manjkalo, da bi bil. Vseeno pa me uradniška vprašanja zelo zanimajo, že zato, da vidim, če sem prav storil, ko nisem postal uradnik. Sicer sem v drugi polovici meseca, ki se prične pri meni že prvega popoldne navadno tudi suh, ampak vendar.

Zadnjič, ko sem bral o redukcijah plač in o redukcijah osebja, so se mi pa gospodje uradniki res zasmilili. Nič manj pa se mi niso smilili, ko sem bral, da hočejo izstopiti v znak protesta iz vseh društev in opustiti kajenje.

Ce društva prenehajo, bo državi le ustreženo, ker ji ne bo treba več dajati podpor. Tobak bo pa monopol že kam drugam prodal. Po torej ni nič.

Vem pa nekaj drugega. V Beogradu imajo nekateri uradniki tobakire, lepe in velike tobakire. Če pride v pisarno stranka, potegne uradnik tobakiro iz žepa, jo položi na mizo in odide v drugo sobo. Ko pride nazaj, si hoče zviti cigareto. Takrat mora tobakiro odpreti. Če je v tobakiri kaj »pravega tobakira« in nekaj »dobrih papirčkov«, opravi stranka dobro, če ne, pa ne. Brez pravega tobakira in dobrih papirčkov se ne uraduje. Če se pa uraduje, se uraduje vedno po dobroti tobakira in vrednosti papirčkov. Tako pride uradnik do dobrega kajenja, stranke pa do svoje pravice.

Ker imam uradnike rad, jim svetujem, naj sklenejo, da si bodo pravočasno ali blagovremeno nabavili primerno velike in lepe tobakire. Rešitev iz uradniške bede leži v tobakirah.

Tako jim svetujem, ne iz zlobe, ampak iz dobrega srca in zato sem uverjen, da mi mogočega dobrega nasveta nihče ne bo zameril. — N.

— Cenj. naročnikom sporočamo, da smo v svrhu poravnave tekoče naročnine današnji številki priložili poštne poloznice. One cenj. naročnike pa, ki so že za vnaprej plačali, prosimo, da bi oddali poloznice svojim znanecem in prijateljem, da se na naš list naroče.

— Poset ministrov na Bledu. Bivši srbski ministrski predsednik dr. Vlado Gligorjevič, minister na razp. Pavle Radić in minister za agrarno reformo dr. Šibenik so potem, ko so bili sprejeti na dvoru na Bledu, obiskali v spremstvu dr. Marušića in večje družbe odličnih Angležev in Amerikancev grada barona dr. Shwegla, kjer so bili nekaj časa gostje.

— Ponudba zgradbe železniške proge Beograd — Split. Po iniciativni splošne mestne občine se vrši dne 20. avgusta v Beogradu seslanek zastopnikov vseh mest in trgovinskih zbornic, ki so zainteresirane za zgradbo normalnotirne železniške proge Pančevo — Beograd — Sarajevo — Split. Na konferenci se bodo referirali zainteresirancem detajli velike ponudbe neke finančne skupine naših in inozemskih kapitalistov za zgradbo omenjene proge. Kolikor je znano, bi imela iti proga preko Omiša, Imotskega, enega dela neretvanske doline preko Ivan planine in Sarajeva. Od tam bi vodila proga preko Olova in Kladnja v Sodobnik ob Drini, kjer bi se cepila. En krak bi šel preko Sida in Bačke planine, drugi pa od Valjeva do Beograda in Pančeva. Dolgost proge od Beograda do Splita bi znašala 604 km. Brzovlak bi vozil iz Beograda v Split 8 ur iz Sarajeva v Split pa 3 ure in pol. Z zgradbo te proge bi se dirigiral ogromen del prometa iz Madžarske, Rusije, Češkoslovaške in Rumunske v Split.

— Ljubljanska oblast za Orjuna zaprta. Od policijskega ravnateljstva smo sprejeli sledeči uradni komunikacijski: »Objavljamo, da je do nadaljnjega v ljubljanski oblasti prepovedan vsak nastop Organizacije jugoslovanskih nacionalistov »Orjuna« torej tudi onih organizacij Orjuna, ki niso bile oblastveno razpuščene.«

— Uradni list objavlja v 68. številki natečaj za pošto-telegrafsko pripravništvo I. in II. kategorije ter odločbo ministra za finance, s katero se prepoveduje izvoz obveznic in kuponov predvojnih posojil kraljevine Srbije.

— Kongres fotografov. V Splitu se vrši danes kongres fotografov iz vse države. Kongres se vrši v Splitu radi tega, ker je otvorjena tam tudi razstava fotografij. Ta razstava bo trajala do 15. avgusta.

— Stipendije finančnega ministrstva. Finančno ministrstvo je razpisalo za prihodnje šolsko leto sledeče stipendije: 10 na geodetsko - kulturno - tehnični fakulteti v Zagrebu, 20 na geodetskem odseku v Ljubljani, 80 na geodetskem odseku srednje tehnične šole v Beogradu in 40 na geodetskem odseku v Sarajevu. V Zagrebu in Ljubljani se bodo sprejemali kot stipendisti samo redni slušatelji, v Beogradu in Sarajevu pa tudi absolutni 6 razredov srednje šole. Kandidati morajo podpisati izjavo, da bodo šolo redno končali in da ostanejo v službi generalne direktorije katastrof najmanj šest let. Prošnje je treba vložiti do 20. septembra.

— Dijaška bolnica v Splitu. Ministrstvo za narodno zdravje pretresa vprašanje zgradbe posebne bolnice za dijakke srednjih šol, ki naj bi se zgradila v Splitu.

— Higijenski zavod v Ljubljani razpisuje mesto za računovodjo v II. kategoriji. Vpoštevajo se samo prosilci, ki imajo strokovni izpit iz državnega računovodstva in oni, ki opravljajo že dalje časa računsko službo.

— Razpis učiteljskih mest. Na novoustanovljeni dvorazredni osnovni šoli v Dolnji vasi-Lavercu pri Ljubljani je razpisana služba šolskega upravitelja in ena služba za učiteljico. Prošnje naj se vložijo najkasneje do 8. avgusta pri pristojnem šolskem upravitelju.

— K slavnostnemu odkritju spomenika Kralju Petru I. v Kranju vozijo dne 1. avgusta ti-le vlaki: 1. iz Ljubljane: izletniški

ojačen ob 5.25; osebni ojačen ob 6.37, 15 minut pozneje drugi del; mešani kot osebni vlak iz glavnega kolodvora ob 8.; po potrebi 15 minut kasneje drugi del; osebni ojačen ob 11.40. 2. Iz Jesenic ob 5.32; brzovlak ojačen mešani kot osebni ob 5.32; brzovlak ojačen ob 7.25; osebni ojačen ob 9.35. 3. Iz Tržica: Oba normalna jutranja vlaka ojačena. Proti Ljubljani: Vsi normalni vlaki ojačeni; izletniški vsak ob 21.18; drugi del tega vlaka ob 23.30. Proti Jesenicam: Osebni vlaki ojačeni ob 20.02, brzovlak ojačen ob 21.48. Proti Tržici: osebni ob 20.20; drugi del tega vlaka ob 23.00. Dovoljena je polovična vožnja veljavna za vožnjo v Kranj od 20. julija do 1. avgusta in za povratek iz Kranja od 1. do 10. avgusta. Udeleženci morajo na odhodnih postajah kupiti cele enosmerne na drugi strani v vlažnim postajnim žigom žigosane vozovnice, ki veljajo tudi za povratek, ako se izkažejo s potrdilom slavnostnega odbora, da so prisostvovali prireditvi. Ta potrdila se dobe dne 31. 7. na slavnostni akademiji, dne 1. 8. pa na veselilnem prostoru.

— V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je bil vpisan dr. Stanko Perpar, zdravnik v Planini pri Rakeku.

— Poslovanje ljubljanskih bank v avgustu. V avgustu bodo poslovale ljubljanske banke dnevno od 8. do 14. ure. V tem mesecu odpade popoldansko poslovanje. Društvo bančnih zavodov v Sloveniji.

— Gostilničarji pozor! Točilna taksa za II. polovico tekočega leta zapade z 31. julijem. Naj je nihče ne zamudi plačati, ker mora sicer plačati za kazen trikratni znesek.

— Nenavadno razbojništvo v Imotskem. Tahir Arnautović trgovec iz Duvna, pošten in ugleden mož, je prišel te dni v Imotski kupovat usnje. Ko je svoj posel izvršil, se je hotel vrniti, toda gostilničar Luka Vlančić ga je pregovoril, da naj bi prenočil v njegovi gostilni. Ko je prišel Arnautović v svojo sobo ter prešel svoj denar, je ugotovil, da je imel nekoliko nad 8000 Din. Ravno v trenotku, ko je bil s preštevanjem gotov je udril v sobo trgovec Prpa s svojima sinovima, ki so Tahira neusmiljeno pretepli ter mu odvzeli denar. Da ni pričela Vlančićeva sestra kričati, se ne ve, kako bi se bila stvar iztekla. Težko poškodovan je odšel takoj na to Arnautović na policijo, kjer je zadevo ovadil. Toda tam so ga popolnoma hladno zaslili in površno preiskali. V Vlančićevi gostilni Arnautovića nato niso hoteli več sprejeti, tako da je ostal brez prenočišča. Naslednjega dne se je vrnil v Mostar ter prijavil zadevo policijskemu šefu, ki bo izvedel preiskavo osebno. Slučaj je izzval v Mostaru in Imotskem veliko senzacijo.

— Zlatnik v Zlatorog - terpeninovem milu so našli: Marija Oswald, Ljubljana Zalokarjeva ulica; Marija Langer, Smarje pri Jelšah; Marija Saršen, Loka pri Mengšu; Marija Jevč, Ljubljana, Potokova cesta 23; Marija Žvan, Toplice pri Novem mestu; Marija Pretnar, Poljšica — Gorje; Marija Znidar, Studenci — Maribor; Marija Skarupka, Dubrava; Marija Šumrada, Podgora pri Rakeku; Marija Kostelac, Zagreb Grečice 41; Milka Medvešek, Zagreb Ilica 125; Micika Skalce, Bjelovar; Mara Subina, Preseka pod Križevci; Jelka Nikolić, Delnice.

— Zdravnik — morilec svoje soproge. Pred poročnim sodiščem v Bernskem mestu Burgdorf se je končal te dni senzacionalen proces. Na zatočni klopi sta sedela 35-letni zdravnik dr. Maks Riedel in njegova ljubica, 30 letna Antonija Guala. Deset dni trajajoča obravnava je podala sliko več let trajajoče ljube borbe dveh žensk za moža brez energije, borbo strastne ljubice in tihe, brez heroične ter svojih dolžnosti se zavedajoče soproge in matere. Slabotni, toda v afektu brezumno brutalni obtoženec je okleval dolgo časa med obema ženama. Od svoje soproge se je dal ločiti ter se razporočil s svojo ljubico — pozneje pa se je poročil zopet s svojo soprogo, par mesecev nato pa je vzel zopet ljubico k sebi. Kmalu nato je umrla gospa Riedel vsled zastrupljenja z arzenom. Pokopali so jo, toda čez 4 dni je bila na odredbo sodišča ekshumirana. Posledica zdravniške preiskave je bila, da sta bila zdravnik in njegova ljubica aretirana. Dr. Riedel se očita da je svojo soprogo s pomočjo svoje prijateljice umoril. Obtoženec je trdil, da je izvršila njegova soproga samomor. Dasi je trajala obravnava celih 10 dni, sodišče ni moglo priti do nobenih pozitivnih zaključkov, kljub temu pa je obsodilo obtoženca in obtoženko, vsakega na 20 let ječe.

— Spalna bolezen v Mariboru ali dobro se ga je »nalezel«. Te dni so poročali nekateri listi, da se je pojavil v Mariboru slučaj spalne bolezni. Med tem se je pa izkazalo, da se ga je le neki delavec tako »nalezel«, da ga niti zdravnik v bolnici par dni niso mogli zbuditi. Ko je svojo fenomenalno pijanost prespal, je zapustil zopet čil in čvrst mariborsko bolnico.

— Zlatnike v milu »Gazelac« so našli (ime na v oklepaju označujejo trgovce, kjer je bilo milo kupljeno) Frančiška Kovač, Lokrovce pri Celju (Franc Kolenc, Celje), Fanči Gjurin, Kamnik (Makso Žargi, Kamnik), Franja Krieger - Dolinšek, Krško (Ivan Radanovič, Krško), Frančiška Sežun, Cerknica (Ivan Lavrič, Cerknica), Alojz Tome, Kozarje pri Dobrovi (Franc Javornik, Vič), Ana Vodopivec, Stara vas pri Vidmu (Rupert Škerbec, Videm — Krško), Milja Mišljanovič, Luščani pri Glini (Stevan Štekočič, Glinja), Kata Solaje, Novo Selo pri Sisku (Viktor Krkljac, Sisak), Barica Milos, Senj (Nikola Modrič, Senj) Pavao Mrgan, Karlovac (»Konzum« Karlovac).

— Porast porok v Nemčiji. Nemški državni statistični urad je ugotovil zanimivo dejstvo, da je bilo sklenjenih lanske leto v Nemčiji zopet toliko zakonov, kot je bilo to običajno pred vojno. Poročenih je bilo namreč 482.518 parov. Tako visokega števila ni registrirala nemška statistika že od leta 1913. Še lanske leto je bilo število porok za 82.447 nižje.

Število porok sklenjenih leta 1925 v sedanji Nemčiji je samo za 0.10 odstotkov nižje od števila iz leta 1913 v tedanji Nemčiji.

— Pri znojenju nog in potenju najboljšo sredstvo Sanoform. Učinkuje sigurno in odstranjuje neprijeten duh. Izdeluje ga Chemotechna Ljubljana, Mestni trg 10; dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Ljubljana.

1— Trgovcem v Ljubljani in okolici v vednost! Volilni imeniki za volitve v Trgovsko zbornico so pomankljivo sestavljeni. Vsak naj se prepriča, če je vpisan v imeniku. Potrebna popravila daje tajništvo Gremija trgovcev v Ljubljani.

1— Prihod Dancev v Ljubljano. Včeraj dopoldne je prispela z beograjskim brzovlakom v Ljubljano skupina 26 Dancev ki so priredili poučno potovanje po naši državi. Na okodvoru jih je pozdravil vladni svetnik dr. Miroslov Seneković. Iz Ljubljane so se odpeljali v Postojno, kjer si ogledajo Postojnsko jamo.

1— Zaplenjenje premoženja »Orjuna«. Kot smo že poročali, je zaplenila policija premoženje mestne organizacije »Orjuna« v Ljubljani. Našla pa ni mnogo. Gotovine ni bilo v blagajni, praporov tudi ni našla, konfiscirali so torej pošto čekovno dobro imetje organizacije v znesku 170 Din ter 2 slike, Kralj Aleksander in Ujedinjenje.

1— V soboto 31. t. m. je ob 17. uri v Akademskem kolegiju redni kurz iz alkoholnega vprašanja, združen s sestankom. Udeležba za vse člane strogo obvezna. — Mestno središče T. M.

1— Sočani. Glede izleta v Kranj dne 1. avgusta t. l. k odkritju spomenika Kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju, objavljamo še sledeče: Odhod ob vsakem vremenu iz Ljubljane gl. kolodvor, (in iz Šiške), točno ob 8. uri jutraj. Zbiranje radi razdelitve znakov ob 7. 40 pred glavnim kolodvorom. Znak se dobe tudi prej pri g. Ivančiču, Miklošičeva cesta št. 4. Nihče ne sme izostati. Vožnja polovična. — Odbor.

1— Proslava 25-letnice obstoja električne cestne železnice v Ljubljani. V soboto ob 21. uri mirozov, (odhod od remize na glavni kolodvor), ob 22. uri pozdravni večer na čast vsem gostom v Miklošičevem hotelu v Kolodvorski ulici. V nedeljo ob 9. uri kongres vseh uslužbenecv električnih cestnih železnic Jugoslavije v veliki dvorani Mestnega doma, ob 16. uri ljudska veselica v vseh prostorih Miklošičevega hotela s sledečim sporedom: 1. Bogat srečolov. 2. Saljiva pošta. 3. Petje. 4. Ples. Pri ljudski veselici sodeluje železničarska godba »Sloga«. Vstopnina 5 Din. Veselica se bo vršila ob vsakem vremenu.

Maribor.

m— Občinska politika in Mestna hranilnica zopet pred javnostjo. Slovenska ljudska stranka sklicuje za danes zvečer ob 8. uri v prostorih Zdravne gospod. banke javen shod. Govorila bosta župan dr. Leskovar in dr. Jaroščak o komunalni politiki. Mestni hranilnici itd.

m— Napredovanje naše slovenske industrije. Sele pred kratkim ustanovljena predilnica g. Zelenke v magdalenskem predmestju se bo, kot zagotavlja lastnik, v kratkem razširila. — Tudi trdka perila v Gregorčičevi ulici, last g. Durjave, namerava v doglednem času povečati svoj obrat.

m— Poprava cest. Občina zadnje tedne pridno popravlja ceste.

m— Gradbena akcija železničarjev v Mariboru lepo napreduje. Zagotovljeni sta že dve enodružinski hiši. Projektiranih pa je še nadaljnjih 26 hišic. Železničarji v svojem prostem času pri gradbi hišic pridno sodelujejo.

m— Imenovanje. Začasni vodja moške kaznilnice gosp. Niko Vrabl, je imenovan za višjega direktorja moške kaznilnice. — Prof. Janko Glaser, pesnik, je bil imenovan na zadnji tajni občinski seji za 41. knjižničarja mestne študijske knjižnice.

m— Upokojen je geometer Josip Gmajc, vodja katastralnega evidenčnega urada v Mariboru.

m— Iz lestve je padel v tovarni Doclor in drug nastavljeni zidar Karl Nezman, doma iz Hoč pri Mariboru. (Pri padcu si je pretresel možgane ter se tudi težko poškodoval. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico. Zdravniki upajo, da okreva.

m— Javni železničarski shod. UJNZ. in B. podr. Maribor sklicuje javni železničarski shod v soboto dne 31. julija t. l. ob 19.30 zvečer (ob 7.30) v dvorani oz. na vrtu restavracije »Union« (preje Bioskop) v Mariboru s istim dnevnim redom kakor je bil v Ljubljani dne 28. t. m. Železničarji v Vašem interesu je, da se shoda, kjer boste zvedeli čisto in golo resnico, polnoštevilno vdeležite. Poročal bo član centralnega odbora tovariš Deržič. — Odbor.

Prosveta.

Zbornik za umetnostno zgodovino. Drugi letošnji zvezek prinaša na čelu studija Antona Vodnika »Gradnja velikega oltarja v uršulinski cerkvi v Ljubljani«, v kateri obravnava avtor zgodovinski postanek izredno lepe umetnine in prinaša množico podatkov o njenem stvarniku, ljubljanskem kiparju Fr. Robbi. Studija je odstavek iz večjega arhivalnega dela o Robbi, katero je letos nagradila ljubljanska univerza s svetosavsko nagrado. Glavni so dodane dosedaj še nikdar objavljene ilustracije oltarja. Dr. Milko Kos opisuje ljubljanske licejske knjižnice; med opisanimi jurklosterskimi rokopisi je poseben važen kodeks z življenjepisom sv. Katarine Šienske, ki vsebuje lastnorodne biografike opombe svetniškega sodobnika Štefana Maconija, kar ga uvršča med velike knjižne redkosti. Zvezek vsebuje poročilo o petletnem delovanju Umetnostno - zgodovinskega društva (s slikami), F. Steletovo poročilo o varstvu spomenikov, bibliografijo in vrsto knjižnih recenzij. Jos. Klemenc (Zagreb) obširno poroča o Abramovičevi knjigi Poetovio.

V. Steska o Kovačičevem »Ljutomeru« in Podkrajškovi Terminologiji, dr. S. Vurnik o Vydrovi »Slovaško narodno slavbarstvo«, M. Marolt o »Starinarju«. Pregled razstav zaključuje V. Pilonovo poročilo o Pariških razstavah. — Prihodnji zvezek »Zbornika« izide v septembru in bo posvečen Ivanu Groharju.

Dijaški vestnik.

Na univerzi je izobešen sledeči akt prosvetnega ministra:

Ministrstvo prosvete kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev, dne 29. junija 1926 v Beogradu. Predmet: Na osnovi člena 11, pravil o podelovanju državnih stipendij študentom kraljevine SHHS. Ker je finančni minister znižal kredit za državne stipendije v državi od 4.000.000 Din, na katerega osnovi so bile razpisane stipendije od 1. oktobra 1925 na 3.000.000 Din po 229 čl. 1. odstavek 3. državnega budžeta za leto 1926-1927, odločujo, da se na vseh univerzah v državi določi stipendije od 1. julija 1926 do 1. oktobra 1926 po 500 Din mesečno.

Izplačilo bo v breme državnega proračuna 229. čl. 3. odstavek za leto 1926-1927.

Minister prosvete: M. Trifunović s. r. Kot komentar navajamo, da naše vlade od leta do leta zmanjševale in krčile malenkostne stipendije dijakom in se te so podeljevale le gotovim dijakom. Sedaj ljubljanski akademiki nimajo na razpolago več kakor 30 stipendij, do katerih pa mnoge panoge nimajo dostopa, tako na primer filozofi.

Če se že mora štediti pri sestavljanju proračuna ravno pri dijaških stipendijah, naj se črta vsaj one postavke, ki omogočajo »deci beograjske porodice« številne izlete v inozemstvo. Tak izlet je bil tudi zadnji posel beograjskih gradbenikov pri Mussoliniju.

Zanimivo je tudi naši javnosti še zelo neznan dejstvo, da se ono malo, kar je še ostalo od znamenitih Knafljevih stipendij na Dunaju, daje izključno le Srbom, dasi je mescen kranjskih dijakov Knaflj sam izrecno določil, da se smejo te stipendije podeljevati le Kranjcem in jih pred vojno niti Slovenci s Stajarskega niso dobivali. Danes nima noben Slovenec Knafljeve stipendije.

Sport.

Tekma za zlati kraljev pokal. Jutri v nedeljo, se odigra v Ljubljani v okvirju 1. kola tekma med reprezentanco Slovenije in Slavonije za zlat pokal Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Izid te tekme se pričakuje z veliko napetostjo ne samo pri nas, nego tudi v ostalih krajih naše države. Izid te tekme bo namreč odločil, če bo naša reprezentanca nastopila v drugem kolu proti reprezentanci BNP odnosno SpNP, ki se odigra naslednje nedelje v kraju zmagovalca, torej v Beogradu ali pa v Splitu.

Moštva ONP ne smemo podcenjevati in naše moštvo bo moralo napeti vse sile, če hoče doseči časten uspeh. Vendar pa pričakujemo zmago našega moštva in to upravičeno, saj bo igralo na domačem igrišču in pred domačo, naklonjeno mu publiko.

Tekma se odigra ob vsakem vremenu in sicer na igrišču SK Ilirije ter prične ob 18. uri. Predprodaja tribunskih sedežev in lož pri trvdki Gorec, Dunajska cesta, navadnih sedežev v trafiki Sever, Selenburgova ulica.

— Nove prigode svetovnega letalca Allana Cobhama. Na svojem poletu proti Angliji je prišel Cobham na progi Akayah — Raugoon v silen monsun. Po dolgem trudu se mu je posrečilo, da je prišel iz nevarne cone. Na Burma - obali ga je presenetil tropični dež, ki mu je onemogočil vsako orientacijo. Moral se je vrniti ter pristal v malem zalivu blizu Raugoon, kjer mu je neki kapitan pokazal pravo smer.

Dunajski atlet Ludovik Pribil, ki spada po svoji teži v Cantam - kategorijo (do 53 kg), je napravil tri nove avstrijske rekorde. Z desnico je potegnil 63.9 kg, obojerno 73.5 kilogramov in sunil obojerno 99 kg. Torej je sunil skoraj dvojno lastno težo.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, petek, dne 30. julija 1926.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje den 90, bl. 90, zaklj. 90.

Blago: Deske: (smreka, jelka) 24 mm, 4 m, 111. in podmera, feo vag. meja, 1 vag. den. 440, bl. 450, zaklj. 440; bukovi plohi od 27 mm napr., od 2 m napr. z do 15% kratke robe (Courcons), od 1—1.90 m, od 14 cm šir. napr., ostrorobi, očeljeni, paralelni, suhi, parjeni, II. vrste denar 1000, blago 1050, zaklj. 1000; parjeni II., 1 vag. den. 820, bl. 850, zaklj. 820; neparjeni II., 1 vag. den. 720, bl. 750, zaklj. 720; hrastovi plohi, podnice, 53 mm, 2.80 m, feo vag. meja, 1 vag. den. 1215, bl. 1250, zaklj. 1215.

Beograd, dne 30. julija. Devize: Newyork ček 56.465—56.765, London izplačilo 275.05—276.20, ček 275.037, Praga izplačilo 167.38—168.88, ček isto, Švica ček 1094.8—1098.8, Dunaj izplačilo 799.25—803.25, ček 799.15—803.15, Berlin izplačilo 1349.25—1359.26, ček 1349.1—1353.1, Italija izplačilo 184.4—185.6, Curih, dne 30. julija. Beograd 0.115, Berlin 123, Newyork 516.80, London 25.13, Pariz 12.60, Milan 16.82, Praga 15.30, Budimpešta 0.007230, Bukarešta 2.35, Sofija 3.75, Varšava 56.50, Dunaj 73.15.

JUGOSLOVANSKI ŠAHOVSKI KONGRES V LJUBLJANI.

Jugoslovanska šahovska zveza ima letošnji kongres v Ljubljani. Ljubljanskemu šahovskemu klubu torej pripada težka dolžnost, da priredi kongres tako kot se to spodobi za našo Ljubljano. Ob tej priliki se vrši tudi vsakoletni glavni zvezni turnir, katerega se obli-

čajno udeležijo vsi prvaki najmočnejših šahovskih klubov Jugoslavije. Naravno je, da nudi tak turnir vsem, ki se za šah zanimajo, mnogo zanimivosti. Prijave za letošnji turnir v Ljubljani so tako številne, da bo treba igralce razdeliti v dve skupini. Ljubljana bo postavila skoro vse svoje najmočnejše igralce v boj. Prijavi se je že Aleksej Jerošov, dosedanj prvak kluba, ki bo gotovo eden najresnejših kandidatov za naslov zveznega mojstra. Igral bo tudi Furlani, ki je že na II. Zveznem turnirju v Novem Sadu delil prvo do tretje mesto s prof. Ciričem in Kramerjem. Tudi njega je smatrati letošnjim favoritom. Prvak Dolenjske Karol Drnovšek, se tudi pripravlja, da spregovori važno besedo pri razdelitvi nagrad. Njegova velika vztrajnost in borbenost ga vsposablja za najvišja mesta. Zanimivost letošnjega turnirja bosta gotovo Zdenko Rupnik in Adolf Vogelink, ker bosta brez dvoma najmlajša igralca tega važnega turnirja. V njih dveh vstaja za Ljubljanski šahovski klub nova generacija, ki bo brez dvoma nadaljevala delo tega najstarejšega kluba v Sloveniji. Turnirja se letos udeležijo tudi podpredsednik našega kluba Rudolf Mrzlikar, katerega vztrajna in trezna igra je že večkrat našemu klubu pripomogla do vspeha. Od lanskih udeležencev Subotškega turnirja bo letos igral od Ljubljane samo Cirič Vidmar.

Našim igralcem nasproti bodo postavili južni deli naše države celo vrsto prvorazrednih močnejših nasproti. Iz Zagreba omenjamo predvsem dr. Singerja in Agapjeva, iz Varažдина Kalabarija, iz Novega Sada Kolžinskija in Zivanovića, iz Subotice Bošana in dr. Orjanova, iz Splita prof. Pavkovića, dočim bo prestolnica poslala najbrže svojega prvaka Acimovića, Poljakova in Todorovića. Za Maribor igra Vasja Pirč. Gotovo se bodo prijavili še drugi prvostupni igralci, mnenja pa smo da so navedeni igralci izbrana imena, ki bodo gotovo na turnirju trd oreh vsakemu nasprotniku. Nekaj je že danes jasno in sicer to, da bo letošnji turnir silno napet in napet in da bo obisk šahovskega lokalca zadovoljil vsakogar, kdor se za šah zanima.

Poleg glavnega turnirja se bo vršil v istem lokalca tudi I. damski turnir Jugoslovanske šahovske zveze. Ta turnir bo nudil posebno našim damam mnogo zanimivih momentov. Tudi tukaj je Ljubljana najčastnejše zastopana. Predvsem igra naša ljubljanska prvakinja gdč. Vera Vadalova, ki bo gotovo storiла vse, da postane tudi prvakinja Jugoslavije. Seveda ima tudi ona mnogo nevarnih nasprotnic, kakor n. pr. go. Savo Serbanovo in go. Černetovo nadalje gdč. Sonjo Lapajne, Ljubo Kozina, Marijo Šturmovo in mogoče go. dr. Deutshevo iz Zagreba. Zato je težko reči, katera izmed navedenih dam, ima največ izgledov za I. mesto.

Vse te prireditve se vrše v času od 15. do 31. avgusta in sicer v prostorih restavracije »Zvezda«. Permanentna vstopnica za vso dobo turnirjev stane Din 50 in se dobi od 1. avgusta naprej v trafiki Sever Šelenburgova ulica. Za druge posetnike turnirskega lokalca pa je šahovski klub izdal dnevne vstopnice, ki se bodo dobile pred turnirskim lokalom, in stanejo 10 Din. Za dijake pa polovično. Vabimo vse one, ki žele prisostvovati tem velikim prireditvam, da si permanentno vstopnico pravočasno nabavijo, ker je število izdanih vstopnic zelo omejeno.

To in ono.

Senzacionalen kriminalen slučaj v Salzburgu.
Sredi meseca maja so poročali avstrijski listi, da je ponesrečil zobotehniški pomočnik Berger v gorovju pri Solnogradu ter umrl v bolnici. Po njegovi smrti so izvedeli njegovi sorodniki, da je bil za visoko vsoto zavarovan. Zato so se za stvar zanimali. Na svoje veliko začudenje so izvedeli, da odgovarja to resnici ter da je izstavljena polica na ime njegove dozdevne neveste Viljemine Zechner, asistentinje pri zobotehniku Beileitnerju v Mattighosenu. Ker je bil Berger zaročen z neko drugo gospodično, je postala stvar sumljiva in zavarovalna družba »Phönix« je prijavila stvar pristojni oblasti.

Polizvedbe sicer še niso zaključene, vendar pa so prišle na dan indicije, vsled katerih je prav malo verjetno, da bi bil Berger ponesrečil.

Zdi se, da so Dali Bergerja zavarovati zobotehnik Beileitner in njegovi komplici brez njegove vednosti v namenu, da ga umore ter pridejo na ta način v posest zavarovalne police. Pri tem je bil predstavljen zdravniku mesto Bergerja najbrže bivši uradnik Schwarz, ki je že dalje časa brezposeln. Za Bergerjevo nevesto se je izdala Beileitnerjeva asistentinja Viljemina Zechner. Polica je izstavljena na 60.000 zlatih kron, torej na vsoto, ki ni z Bergerjevimi dohodki v nobenem razmerju.

Berger ni bil turist. Tik pred svojo smrtjo je pisal svojim starišem, da napravi hribočasto turo, češ, da ga je naprosil njegov delodajalec, da gre z njim kot amater fotograf ter mu ne more odreči.

Berger je padel s 40 metrov visoke pečine na mestu, kjer je nemogoče, da bi bil ponesrečil, ter ga je moral nekdo v globočino pahnuti. Zdravniška preiskava je ugotovila, da je bil ob času nesreče močno vinjen. Oblasti sumijo, da so ga upijanili. Beileitner in njegovi komplici.

Viljemina Zechner je del zavarovalne vsote že dvignila. Zdi se da so denar komplici med seboj razdelili. Vsekako pa si je uredil Beileitner, ki se je pred kratkim tudi oženil, luksuriozen atelje, ter si nakupil vsakovrstne dragocenosti. Vsi trije osumljeni, ki so bili aretirani, trdovratno zanikajo vsako krivdo.

Novi tip ženske lepote.

Ali so postale ženske res manjše kot so bile?

Če opazujemo filmske, da tudi gledališke igralke, moramo priznati, da so skoraj vse »dive« in »stare«, ljubljenske občinstva, majhne, čestokrat celo prav majhne stvarice.

To nam pa še ne daje pravice generalizirati: V privatnem življenju je najbrže še prav toliko visokorashenih žena in deklet, kot jih je bilo preje, toda na oder se ne upajo, ker se je okus publike v tem oziru čudno izpremenil. Zaman bi iskali danes na odru kras-

nih, kipom podobnih postav, ki so bile ideal osemdesetih in devetdesetih let prejšnjega stoletja.

V modernih komedijah, operetah in revijah so dnevi triumfov velikih, močnih koristik prav tako minuli in povpraševanje po malih, drobnih, gibnih stvaricah vedno bolj narašča. Dočim so plačevali preje mladi, temperametni ljudje pogosto drage gledališke lože samo zato, da so lahko bolje uživali pogled na živčnost v zadnjih vrstah koristik, je sedaj sigurna uspeha lutki podobna deklica, ki zna dobro plesati.

Pač eksistirajo še danes moški, ki koprne skrivaj po visokorashih stasitih tipih, večina današnjih moških pa obožuje malo drobno Evino ličenko.

Rešena čast zvečilnega gumijsa.

Amerikanci, kakor znano ne smejo piti alkohola. Vsaj tako pravi postava. Zato pa radi zvečijo sladki gumi, ki si pri nas nekam težko pridobiva tal. Imamo namreč še hvala Bogu, naše vinske gorice.

V ameriški mornarici pa je bil tudi zvečilni gumi prepovedan od leta 1911, dočim je bil zvečilni tobak dovoljen. Mornarji pa so kljub temu zelo bridro prenašali to prepoved. Sedaj pa so se letalci domislili, da zvečilni gumi pomanjšuje nervoznost. Proti takemu argumentu seveda gospodje admirali niso mogli biti več nedostopni, tako, da je mornariški minister ukinil prepoved zvečilnega gumijsa. Mornarji sedaj triumfirajo in tudi na borzi so delnice zvečilnega gumijsa poskočile. Nekemu newyorškemu listu pa se zdi zelo zabavno, da so oblasti petnajst let rabiše, da so rešile komplicirani gumijski problem.

»Končno pa,« meni list, »moremo biti zadovoljni, kajti tako dolgo, ko se mornarji pečajo z gumijsom, jim v tem času ne preostaja mnogo časa za študiranje problema, kako bi se dobila od finančnega ministra in parlamenta nova sredstva za graditev bojnih ladij.«

Modno pismo.

Detalji odločajo o celotni sliki. Na malenkostih opazi oko poznavalca, kako daleč sega okus in eleganca. Malih migljajev za lično apartno izpopolnitev toalete ne bi smela prezreti nobena dama. Tako se nosi k cilindru iz črne svile z gros grain trakom okoli vratu lepo zavezana ruta z Crepe de Chine,

ki harmonira v barvi s trakom klobuka. Dekolteji niso riskirani. Dekolteje v obliki črke U postaja vedno bolj priljubljen. Posebno dobro se poda k Jabotu iz Crepe Georgette, rokav naj bo primerno garniran. Material jumperja iz svilenege Crepa, če je desiniran, služi istočasno lahko za šal. Mille fleures se imenuje novi mousselin, ki se uporablja samo za posamezne dele poletnih oblek. Plašči,

Bitka za travnik.

V poljskih vaseh se dogajajo čudne reči. Zadnji krvavi boji v Varšavi so gotovo zbudili pri poljskih kmetih veselje za boj in vojske. Dve vasi v nekem okraju centralne Poljske sta bili pred kratkim prizorišče krvave bitke, na katere potek in konec bi bil ponosen tudi stari poznavalec bojev gospod Homer. Naravno je bil tej bitki vzrok spor radi posesti zemlje. Že dolga leta sta se prepirali dve vasi, katere last je travnik v sredi med obema. Beati possidentes! Modri izrek starega rimskega posestnika je še vedno geslo poljskih kmetov. Ta prepir je postajal vedno ostrejši in vedno bolj zapleten. Tedaj so sklenili bojaželjni vaščani, da pridejo od bešed k dejanju in da postavijo via facti svoje nasprotnike pred storjeno dejstvo. Prav na skrivaj so se oborožili s cepci, kosami, koli in tudi z modernim orožjem ter navalili na travnik, na katerem so mirno trobili svoje zvoke pastirji nasprotni vasi. Bitka se je takoj pričela. Ker so se napadalci vedno bolj množili, so pastirji zbežali in obvestili svoje sovaščane o sovražnikovi akciji. To so ravno napadalci hoteli. Hitro so zasedli travnik in »zaplenili« živino. Toda niso se mogli dolgo postavljati kot gospodarji položaja. Črez malo časa so se pojavili nasprotniki, ravnotako grozovito oboroženi.

Sedaj se je šele pričela glavna bitka. Srditost je naraščala, število ranjenih je rastlo in še ni bilo izgleda na konec.

Neslaven konec slavni bitki pa je napravila vsiljiva žandarmerija, ki se vedno vtiča v stvari, katere ljudje lahko sami uredijo. Ta je s težavo razgnalo srdite borilce. Najbolj vnete pa je aretirala. Toda vprašanje, kdo je upravičen lastnik travnika, še vedno ni rešeno.

Poravnajte naročnino!

ki izpopolnjujejo poletno toaleto, naj obleko, če mogoče, po dragocenosti še prekašajo. Mehka svila, dragena kožuovina, težke srebrne čipke in vezenje, vse to spada zraven. Mična so tudi pseudo-ogrinjala: canes-i in plašči iz prozornega blaga, mousselina ali tila. Moda ima pripravljene najčudovitejše rekvizite za poletje. Treba je samo primarne dekoracije in luči in igra se lahko prične.

Rudyard Cipling:

Knjiga o džungli.

»Zljubi ali ne zljubi! Kakšno je to govorjenje? Pri biki, ki sem ga ubil, mar naj stojim tukaj in vtikam nos v vaš pasji brlog, da dobim to, kar mi pošteno gre? Jaz, Shere Khan, sem, ki govorim!«

Tigrovo tulenje se je razlegalo po jami kot gro-skočila naprej, in njene gči, v temi liki dve luni, so srdito zrlle v žareče oči Shere Khana.

»In jaz sem, Raksha (t. j. bes), ki odgovarjam. Človeški mladič je moj, Lungri — moje meni! Ubili ga ne bomo. Živi naj, da bo letal s krdelom in da bo lovil s krdelom, in na koncu, glej, ti lovec majhnih golih mladičev — žabojedec — ubijalec rib, bo lovil tebe! Sedaj se pa poberi odtod, sicer pojdeš, pri Sambhurju, ki sem ga ubila (jaz ne jem sestradanega goveda), nazaj k svoji materi, ti opečena džungelska zver, bolj šepav kakor si bil prišel na svet! Poberi se!«

Oče Volk je gledal ves zavzet. Skoraj je že pozabil na tiste čase, ko si je bil priboril mater Volkuljo v poštenem boju s petimi drugimi volkovi, ko je ona tekala v krdelu in ji niso zaradi poklona rekali bes. Shere Khan se ne bi bil ustrašil očeta Volka, ni pa se mogel vzdigniti zoper mater Volkuljo, ker se je zavedal, da je imela vse prednosti jame na svoji strani in da se bi borila do smrti. Radi tega se je renčel iz-muza iz jamskega ustja, ko pa je bil zunaj, je zavpil:

3

»Vsak pes laja na svojem dvorišču. Hočemo videti, kaj poreče krdelo k temu vzgajanju človeških mladičev. Mladič je moj, in naposled mi bo prišel pod zobe, vi, košatorepi tatovi!«

Mati Volkulja se je sopihajoč vrgla med mladiče, oče Volk pa ji je dejal resnobno:

»Shere Khan govori precej resnice. Mladiča moramo pokazati krdelu. Ali ga pri vsem tem obdržiš, mati?«

»Obdržim ga!« je hropla. »Prišel je k nam gol, ponoči, sam in močno lačen, in vendar ni imel strahu! Glej, potisnil je že eno svojih detet na stran. In tisti hromi mesar bi ga ubil in pobegnil k Waingungi, vaščani pa bi prestaknili vse naše brloge, da bi se maščevali! Ali ga obdržiš? Gotovo ga obdržim. Le mirno leži, žaba mala. Ej, ti, Mowgli — rekla ti bom namreč Mowgli, žaba — prišel bo čas, ko boš ti lovil Shere Khana kakor je on tebe lovil!«

»Ali kaj poreče naše krdelo?« je vprašal oče Volk. Džungelska postava določa prav jasno, da lahko vsak volk odide iz krдела, kateremu pripada, kadar se oženi. Kakor hitro pa so njegovi otroci toliko stari, da lahko stoje na nogah, jih mora privedi na zbor krдела, ki se na splošno vrši enkrat na mesec, ob polni luni, da jih drugi volkovi lahko spoznajo. Po tem pregledu mladiči lahko tekajo, kjer jim je drago, in dokler ne ubijejo prvega srnjaka, ne dopušča postava nobene izgovora, ako ubije doraščen volk enega njih. Kazen je smrt, če najdejo morilca, in če malo pomisliš, boš spoznal, da mora biti tako.

Oče Volk je počakal, da so mladiči nekoliko tekali, nato pa je v noči zbora krдела peljal nje, Mowglija in mater Volkuljo do Skale posvetovanja — vrh griča, pokritega s kamenjem in skalami, kjer se je kakih sto volkov lahko skrilo. Akela, veliki sivi volk samec, ki je vsled svoje moči in prebrisanosti vodil celo krdelo, je ležal iztegnjen v vsej dolgosti na svoji skali, pod njim pa je sedelo kakih štirideset ali še več volkov vsake velikosti in barve, od jazbečastih veteranov, ki so se lahko sami lotili jelena, do majhnih črnih tri leta starih, ki so samo mislili, da se ga lahko lotijo. Volk samec jih je vodil sedaj že leto dni. V mladosti je bil dvakrat padel v volčjo past, enkrat pa so ga pretepli in pustili ležati, kakor da bi bil mrtev; tako je dobro poznal šege in navade ljudi.

Na skali so prav malo govorili. Mladiči so se pre-kuvacali drug čez drugega sredi kroga, kjer so sedeli njihovi očetje in matere, in zdaj pa zdaj je starejši volk stopil mirno h kakemu mladiču, ga skrbno ogledal in se zopet brez glasu vrnil na svoje mesto. Včasih je potisnila mati svojega mladiča daleč na mesečino, da bi bila gotova, da ga niso prezrli. Akela pa je zaklical s svoje skale: »Postavo poznate — postavo poznate! Dobro glejte, o volkovi!« In skrbne matere so povzele klic: »Glejte — dobre glejte, volkovi!«

Nazadnje — in materi Volkulji se je naježila dlaka na vratu, ko je prišel ta čas — je oče Volk potisnil Mowglija, žabo, na sredo kroga, kjer je sedel, se smejal in igral s kamenčki, ki so se lesketali v mesečini.

(Dalje priht.)

EVO ZLATNIK!

Poglejte si ga dobro!

kako je lep in blesteč
zlatnik po 10 frankov!

Kupite si še danes
**ZLATOROG
TERPENTINOVO MILO**
in prepričajte se o njegovi nedosegljivi kakovosti.

Ako Vam je sreča mila, boste našli pri uporabi tudi Vi skriti zaklad,

PRISTNI ZLATNIK
po 10 frankov!

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravilo emajliranja in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

Interesantom objavljamo, da smo prejeli iz **ANGLIJE**
GRAMOFONE

znamke »Glas svojega gospoda«, najnovejše moderne konstrukcije, kateri daleč nadkrijujejo vse dosedanje aparate. Te modele imamo razstavljene v naši trgovini. Prejeli smo tudi nad vse lične »Kovčak-aparate«, opremljene z najnovejšo konstrukcijo.

Vsak, kder se zanima za to popolnitev v gramofoniji, naj si pri nas ogleda in posluša te umotvore.

Dobili smo tudi veliko število plošč z najnovejšimi posnetki.

Samo prvovrstno blago!

A. RASBERGER, LJUBLJANA
Tavčarjeva (Sodna ulica št. 5).

Cenik brezplačno.

Iv. Brunčič & Fr. Rebernik
pleskarja in ličarja
Ljubljana, Karel Kotnikova ul. 3
Se priporočata za vsa v to stroko spadajoča dela.
Delo solidno! Cene zmerne!

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Sprejemem

v inštrukcijo dijaka nižjih šol proti nizkemu honorarju ali proti dnevni hrani. Uspeh zagotovljen! Interesente prosim, da puste svoj naslov v upravi »Narodnega Dnevnika« pod šifro »Inštrukcija«.

Krasne dekoracijske
patent-divane
v plišu

vam nudi izredno poceni
Rudolf Sever,
Ljubljana, Gosposvetska 6.
Vabim na ogled!

Na dobro

domačo hrano se sprejmejo abonenti. Stari trg št. 34/II., levo vrata št. 1.

Gospodična

v starosti 20 let želi znanja z mladim simpatičnim gospodom v svrhu skupnih nedeljskih izletov. Ponudbe na upravo pod »Narava«.

Perica

proti stalni mesečni plači se išče za parno pralnico. Informacije se dobe do 24. t. m. na Miklošičevi cesti 20, soba 233, od 12. do 13. ure, kjer je tudi vložiti pismene prošnje z zahtevkom plače.

Pouk

iz predmetov gimnazije in realne gimnazije za ponavljalni izpit prevzema. Naslov v tiskarni »Merkur« I. nadstropje.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opelkarne d. d. v Ljubljani.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela se dčbi v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri Karel Prelogu, Ljubljana, Gosposvetska ul. 3. — Stari trg 12.

DRVA - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Ekonom in lesni manipulant

28 let star, neoženjen, govoreč več jezikov, išče primernega mesta. Zamore položiti tudi 50.000 Din kavicje. — Vprašanje na upravo tega lista pod »Stalna služba«.

Naročajte

»Narod. Dnevnik«.

Srajce, promenadne, bele in barvaste, ovratnike vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, foaletne -- potrebščine, svilene trakove, čipke in vezeno. -- Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Uprava „Narodnega Dnevnika“
prodaja
makulturni papir
kg Din 4-50.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana
Simon Gregorčičeva
ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi
znamke
Gritzner, Adler, Phönix

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Od dobrega najboljši je švicarski pletilni stroj **DUBIED**

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. — Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

➔ **ZAHTEVAJTE PONUDBO!** ➔

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

UNDERWOOD pisalni stroj je dosegel svetovni sloves, nad 2.000.000 strojev v prometu in rabi.
Zastopnik LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6. — Telefon 980.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala:
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.
Podružnice:
Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica,
Trst. AGENCIJA: Logatec.

Delniška glavica Din 50.000.000.—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000.—

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.
Tel. št.: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse bančne posle.